

А. М. Гавінський

Лійчастого посуду Культура

ЛІЙЧАСТОГО ПОСУДУ Культура – археологічна культура доби [енеоліту](#). Час існування – 3700–2800 рр. до н. е. Поширена на тер. Зх. і Центр.-Сх. Європи (від Нідерландів до Зх. України). Утворилася наприкінці 5 – на поч. 4 тис. до н. е. у межах річки Одера та Вісли на тер. сучас. Німеччини й Польщі на основі місц. мезоліт. племен під впливом наддунай. неоліт. культур. Має декілька локал. варіантів, зокрема на території України (у Волин. і [Львів. обл.](#)) поширена т. зв. пд.-сх. група. Перші її пам'ятки випадково виявлені наприкінці 19 ст. У 1930-х рр. Л. п. К. досліджували *О. Цинкаловський* і *М. Смішко*, у 2-й пол. 20 ст. – [Ю. Захарук](#) і *М. Пелещин*. Загалом відомо бл. 300 поселень, розташ. на високих мисах або берегах річок. Житла наземні, стовпової конструкції, з глиняними стінами. Поруч зустрічаються вогнища (деякі з них могли мати основу у вигляді дерев'яного каркаса, обмазаного глиною) та госп. ями. Носії Л. п. К. займалися землеробством і скотарством (з переважанням останнього), знаряддя праці виготовляли найчастіше з кременю, рідше – з кістки, рогу та каменю (сокири з грибоподіб. обухом), дуже рідко – з міді. Характерні типи посуду: горщики з високими лійчастими вінцями (звідси і назва культури), фляги, амфори, друшляки та черпаки з крильцеподіб. або зооморф. ручками, прикрашені орнаментом (штампи у вигляді прямокутника, овалу, трикутника, зигзага тощо). Особливими знахідками є глиняні модельки сокирок. Поховал. пам'ятки представлені мегалітами. На території України таких комплексів не зафіксовано, однак значну їхню кількість виявлено в Польщі. Л. п. К. контактувала з *трипільською культурою* та *баден. культурою*. У пд.-сх. периферії вона відзначається консервативністю матеріал. культури. Істор. доля носіїв Л. п. К. невідома.

Рекомендована література

1. Захарук Ю. Н. Поселение культуры воронковидных сосудов на Волыни // Краткие сообщения о докладах и полевых исследованиях Ин-та истории материальной культуры АН СССР. Москва, 1957. Вып. 67;
2. Смішко М. Ю., Пелещин М. А. Поселення культури лійчастого посуду в с. Малі Грибовичі [Львівської області](#) // Мат. і дослідж. з археології Прикарпаття і Волині. Л., 1962. Вип. 4;

3. Археология Украинской ССР. Т. 1. К., 1985;
4. Środowisko naturalne i człowiek nad Górnym Dniestrem – rejon Kotliny Halicko-Bukaczowskiej w pradziejach i wczesnym średniowieczu. Kraków, 2014.

Покликання на статтю:

Лійчастого посуду Культура / А. М. Гавінський // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-55459>

2001-2023 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).